

Dr. Ömer Faruk Erol

İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi

İdare Hukuku Anabilim Dalı

Doktor Öğretim Üyesi

ALGORİTMİK REGÜLASYON

YAPAY ZEKÂ VE İDARENİN REGÜLASYON FAALİYETİ

onikilevha

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ALGORİTMİK REGÜLASYON:

KAVRAMSAL ÇERÇEVE, ÖZELLİKLERİ VE

TÜRLERİ

1. Algoritmik Regülasyona Giden Yapı Taşları: 3 Temel Kavram	9
1.1. Yapay Zekâ.....	12
1.2. Veri	18
1.3. Algoritma.....	25
2. Algoritmik Regülasyon: Kavramsal Çerçeve ve Özellikleri.....	29
2.1. Algoritmik Regülasyon Tanımı ve Kapsamı	30
2.2. Algoritmik Regülasyon Özellikleri.....	34
3. Algoritmik Regülasyon Türleri.....	40
3.1. Kod Odaklı (Code-Driven) Algoritmik Regülasyon	44
3.2. Veri Odaklı (Data-Driven) Algoritmik Regülasyon.....	49

İKİNCİ BÖLÜM

ALGORİTMA İLE REGÜLASYON

1. İdarenin Teknoloji ve Algoritmaya Yaklaşımı.....	57
1.1. İdarenin Teknolojik Gelişmeler Karşısında Duruşu	58

1.2. Algoritma ve Veri Çağında Duruşun Dönüşümü	62
2. İdare ve Algoritmik Regülasyon Sistemleri.....	67
2.1. Algoritmik Regülasyon Sistemlerinin Sınıflandırılması.....	69
2.1.1. Algoritmik Öneri Sistemleri.....	71
2.1.2. Otomatik Karar Verme Sistemleri.....	75
2.2. İdarenin İradesine Etkisi Bakımından Algoritmik Regülasyon Sistemleri.....	79
2.2.1. İdari İşlem Teorisi ve Algoritmik Regülasyon Sistemleri	82
a. İdari İşlem Türleri Açısından Algoritmik Regülasyon Sistemleri	84
b. İdari İşlemenin Unsurları Açısından Algoritmik Regülasyon Sistemleri	90
i. Yetki Unsuru Bakımından Algoritmik İdari İşlem ..	91
ii. Şekil Unsuru Bakımından Algoritmik İdari İşlem... <td>94</td>	94
iii. Sebep Unsuru Bakımından Algoritmik İdari İşlem	96
iv. Konu Unsuru Bakımından Algoritmik İdari İşlem	99
v. Maksat (Amaç) Unsuru Bakımından Algoritmik İdari İşlem	101
2.2.2. Kamu Görevlisi Teorisi ve Algoritmik Regülasyon Sistemleri.....	103
a. Algoritmik Regülasyon Sistemlerinin Hukuki Statüsü: Kişi vs. Araç.....	105
b. Yeni Yaklaşımlar: Sanal Kamu Görevlisi ve Algoritmik (Tüzel) Kişilik	108
3. İdarenin Algoritma Kullanım Örnekleri ve Gerekçeleri.....	112
3.1. İdarenin Algoritmik Regülasyon Kullanım Örnekleri.....	114
3.1.1. Çin Örneği : Sosyal Kredi Sistemi	119
3.1.2. Estonia Örneği : E-Estonya	123
3.1.3. ABD Örneği : Ulusal Yapay Zekâ Girişimi ve Yapay Zekâ Uygulamaları	125
3.1.4. Türkiye'de Mevcut Durum	129

3.2. İdarenin Algoritmik Regülasyon Sistemlerini Kullanım Gerekçeleri	136
3.2.1. Algoritmik Regülasyonda Düzenleme Fonksiyonu	139
3.2.2. Algoritmik Regülasyonda Denetleme Fonksiyonu	146
3.2.3. Algoritmik Regülasyonda Yaptırım Fonksiyonu.....	150

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ALGORİTMANIN REGÜLASYONU

1. Algoritma Kullanımında Özel Sektör vs. İdare	158
2. Algoritmaya Yönelik Yasal Düzenleme Girişimleri	165
2.1. Yasal Düzenleme Girişimlerinin Çerçevesi ve İçeriği	165
2.1.1. Ulusal Düzenleme Örnekleri (Birleşik Krallık – Almanya – Fransa)	167
2.1.2. Uluslararası Örgüt Örneği: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü - OECD	170
2.1.3. ABD Örneği.....	172
2.1.4. Avrupa Birliği Örneği	175
2.2. Yasal Düzenleme Girişimlerinde Yeni Yaklaşımlar.....	182
2.2.1. Esnek Hukuk (Soft Law) Yaklaşımı.....	183
2.2.2. Global İdare Hukuku Yaklaşımı.....	186
2.2.3. Risk Temelli Yaklaşım.....	191
3. Algoritmanın Regülasyonunda Odak Sorunu: Veri mi? Algoritma mı?	195
3.1. Veri Odaklı Yaklaşım: Veri Koruma Hukuku.....	197
3.2. Algoritma Odaklı Yaklaşım: Algoritmik Etki Değerlendirmesi ..	204
SONUÇ	213
KAYNAKÇA.....	219
EK-1: RECOMMENDATION OF THE COUNCIL ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE.....	245

EK-2: EXECUTIVE ORDER 13960 OF DECEMBER 3, 2020 - PROMOTING THE USE OF TRUSTWORTHY ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE FEDERAL GOVERNMENT	251
EK-3: EXECUTIVE ORDER 13859 OF FEBRUARY 11, 2019 - MAINTAINING AMERICAN LEADERSHIP IN ARTIFICIAL INTELLIGENCE.....	258
EK-4: DIRECTIVE ON AUTOMATED DECISION-MAKING	266
EK LİSTESİ	279